

вимови звуків мови, для засвоєння вимови звуків, що важко поєднуються, і слів, для засвоєння дитиною інтонаційних багатств і різного темпу мови. Усе це можна знайти в народній педагогіці.

Народна творчість має велике пізнавальне значення, їй завжди властиве реалістичне сприймання і відображення дійсності, романтичний порив у краще майбутнє, в ній яскраво виявлено національну самобутність народу. Її вплив на розвиток мови дітей незаперечний.

Література

1. Бородич А.М. Методика розвитку языка детей. – М.: Образование, 1981. – 255 с.
2. Венгер Л.А., Мухина В.С. Психология. – М.: Образование, 1988. – 328 с.
3. Илларионова Ю.Г. Учите детей отгадывать загадки. – М.: Образование, 1976. – 127 с.
4. Ушинський К.Д. Про народність у громадянському вихованні: Твори у 6 т. – Т.1. - К.: Радянська школа, 1954. – С.49.
5. Эльконин Д.Б. Детская психология: развитие от рождения до семи лет. – М.: Образование, 1960. – С.348.

І.С.Зоренко

ПРОБЛЕМА ВИКОРИСТАННЯ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИХ ЗАВДАНЬ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЯК ЗАСОБУ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ЗНАТЬ УЧНІВ

В статье рассмотрены проблемы использования дифференцированных заданий на уроках иностранного языка.

The article studies the problems of using various tasks at foreign languages lessons.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку національної школи в Україні характеризується посиленням уваги до особистості учня і зумовлює потребу в гуманістичних особистісно зорієнтованих технологіях навчання, які мають врахувати такі його аспекти: соціальний (бути варіативними, забезпечувати різнорівневу підготовку); дидактичний (спиратися на загально дидактичні положення й мати

особистісну спрямованість); психологічний (забезпечувати вироблення в учнів здатності бути суб'єктом свого розвитку, рефлексивно ставитися до самого себе).

Визначені вище аспекти майже не враховуються в традиційній формі навчання. У ній панують суб'єкт-об'єктні відносини, переважають фронтальні форми роботи, що характеризуються низьким рівнем пізнавальної активності та самостійності учнів. Епізодичне використання прийомів диференціації на окремих етапах уроку не може вирішити проблему особистісної зорієнтованості навчання.

Щоб забезпечити єдність соціального, дидактичного і психологічного аспектів навчання, необхідно розв'язати наявні в практиці загальноосвітньої школи протиріччя: по-перше, між психологічними і дидактичними закономірностями навчального процесу; по-друге, індивідуальним характером засвоєння знань і фронтальною формою навчання, діяльнішою природою формування навичок та вмінь і недостатнім рівнем пізнавальної активності та самостійності учнів; по-третє, чітко регламентованою "лінійною" організаційною структурою уроку й необхідністю варіювання стратегій навчання різних груп учнів; по-четверте, загальнодержавними педагогічними орієнтирами і шкільною практикою.

Розв'язання визначених протиріч вимагає нових підходів до організації навчання в загальноосвітній школі, удосконалення уроку як найпоширенішої форми масового навчання, який попри всі переваги не розв'язує основної проблеми масової школи - не адаптує освітнього процесу до індивідуальних особливостей учнів.

Аналіз досліджень і публікацій. Упродовж тривалого часу спостерігається прагнення науковців і практиків вирішити проблему диференційованого навчання, однак серед дидактів немає єдності навіть у визначенні понять "диференційоване" та "індивідуалізоване" навчання. Н.Д.Бутузов, А.П.Лебедев та інші вживають ці терміни як синоніми; Б.С.Корзар, Г.Ф.Кумаріна, Ю.О.Кусний та інші розрізняють ці поняття; В.О.Онищук, І.Е.Унт вважають диференційоване навчання одним із проявів індивідуалізованого.

Проблему диференційованого підходу до учнів у процесі навчання і педагогічної діагностики реальних можливостей учнів досліджували Ю.К.Бабанський, П.П.Блонський, А.О.Бударний, О.О.Кірсанов, В.А.Крутецький, Є.С.Табунський та інші; диференціації і поєднання організаційних форм діяльності учнів - Г.С.Абрамова, Н.Г.Ананьєва, Л.В.Занков, І.Е.Унт; організації самостійної роботи учнів на уроці - В.К.Буряк, І.П.Підкасистий; організації диференційованої самостійної роботи - Л.М.Захарова. А.О.Бударний обґрунтував необхідність індивідуалізації і диференціації на всіх етапах уроку: при викладенні нового матеріалу, в процесі самостійної роботи тощо.

Сучасні теоретичні розробки диференційованого навчання досить різнобічні. В.В.Андронатій пропонує три рівні реалізації диференційованого підходу до учнів: загальнодидактичний, частково-дидактичний і методичний; П.М.Гусак пропонує свою класифікацію диференційованих завдань; Л.М.Дроздикова вводить поняття "системно-цільова диференціація" і наголошує на необхідності поєднання "зовнішньої" і "внутрішньої" диференціації.

Мета статті. Незважаючи на значну кількість серйозних досліджень різних її аспектів проблема диференційованого навчання на уроці залишається недостатньо розробленою і потребує, з одного боку, чіткого і точного психолого-педагогічного обґрунтування, - а з іншого, - виходу на конкретну педагогічну технологію, ефективність якої забезпечується певними педагогічними умовами. Незважаючи на досить велику кількість досліджень проблеми диференціації як в зарубіжній, так і в українській педагогічній науці, чіткого визначення поняття "диференціація", шляхів її реалізації поки що, немає.

Отримані результати. Аналіз психолого-педагогічної літератури з проблемами диференціації в історичному аспекті надає можливість простежити діалектику розробки проблеми від окремих ідей, окремого, комплексного, системного підходів до системно-технологічного підходу, до її розв'язання на

сучасному етапі, що є свідченням неперехідної її актуальності і стійкого інтересу вчених до цієї проблеми.

Дослідна програма по впровадженню диференційованих завдань на уроках англійської мови, була розроблена по темі: "My Country".

У своїй роботі ми розподілили старшокласників на 3 групи (достатній рівень, середній, низький).

Комунікативні вправи за новою темою: **"Національна Символіка"**.

1. Опис малюнка.

- III група – відповідає на питання до малюнка, описує його в парах без опори на питання, потім порівнює малюнок у підручнику.

- II група – відповідає на питання до малюнка, описує його в парах з опорою на питання.

- I група відповідає на окремі питання за поданим текстом.

2. Робота з новим текстом для читання. **Тема: "Україна – повноправний член Європейського Союзу"**.

- Спочатку учні всього класу слухають текст у аудіо запису, потім 1-2 учні III групи читають текст з перекладом, всі інші – слухають. Потім III група "відключається" для самостійної роботи:

- Читають текст без перекладу в парах;

- Відповідають на питання до тексту;

- Виконують ситуативне завдання "Міжнародна розмова по телефону про погоду".

Зразок діалогу, який складають учні III групи.

- Is that you Victor?

- Yes. Hello Alec!

- Where are you?

- I am in London?

- Oh really!

- What is the weather like in London?

- The weather is bad. It is raining and the wind is blowing. And what is the weather like in Kryvyi Rih?

- Oh it's fine. The sun is shining brightly and it is warm/

- You don't say so!

Учитель продовжує працювати фронтально з учнями II і I груп. 1-2 учні II групи читають текст без перекладу, I група слухає. Потім учні II групи “відключаються” для самостійної роботи:

- читають текст з перекладом у парах.
- дають відповіді на запитання до тексту.

II група під керівництвом учителя читає текст “ланцюжком”, а потім ще раз у парах.

Після закінчення роботи учні III групи драматизують свої діалоги “Міжнародна розмова по телефону”, I і II групи слухають.

Тема уроку: “Політична система України”.

Учні, які не виконали домашнє завдання, “виділяються” в IV групу і залучаються до його виконання. Якість виконання диференційованого домашнього завдання перевіряється диференційовано:

- III група – читають в парах один одному текст;
- II група – читають переклади речень з української на англійську мову в парах;
- I група – читають переклади речень з англійської на українську мову.

Учитель у режимі “учитель – у1, у2, у3” контролює і коригує відповіді учнів.

Актуалізація лексичних одиниць за темою “Конституція – основний закон України”.

- III група – перекладає слова і словосполучення з української на англійську мову, пише взаємодиктант-переклад;
- II група – перекладає слова та словосполучення з англійської на українську і пише взаємодиктант;
- I група - читає слова і словосполучення з перекладом двічі, потім приводить у відповідність українські та англійські слова еквіваленти слів та словосполучень.

Завдання для I групи

1. Legislative	а. Законодавчий
2. executive	б. Відповідальний
3. judicial	в. Судовий
4. to fail	г. Провалитись.

Висновки. Розроблена нами система використання диференційованих завдань виключила існуючі недоліки, що у свою чергу привело до підвищення якості знань учнів, культури спілкування, розвиткові комунікативних здібностей. Діти стали виконувати домашнє завдання, багато читати додаткової літератури, покращився емоційний настрій на уроках, підвищувався інтерес до рідної країни. Диференційоване навчання – це вид навчання, яке ґрунтується на принципі диференціації, що передбачає створення різноманітних умов навчання для різних класів, шкіл, груп з метою урахування як індивідуальних особливостей, так і домінуючих особливостей, їх контингенту.

Отже, аналіз сучасної психолого-педагогічної літератури дає можливість зробити висновок про те, що, по-перше, існують різні підходи до розгляду проблеми диференціації навчання і в результаті цього – різні дефініції базових понять проблеми. Це пов'язано з такими причинами:

- багатоплановістю і багатоаспектністю проблеми диференціації навчання;
- різноманітністю предметів дослідження, що цікавлять різних авторів, і відповідно прийняття за основу понять різних компонентів навчального процесу.

По-друге, в сучасній педагогічній науці чітко простежується системно-технологічний підхід до розв'язання проблеми диференційованого навчання на уроці. Але практично прийнятої педагогічної технології диференційованого навчання на уроці ще не створено, це і є подальша наша робота.

Література

1. Андреева Н.Н.. Дифференциация учебного материала как условие индивидуального подхода в обучении.- Горький, 1972.-78 с.
2. Андронатий В.В. Диферинцированный поход к процессу обучения общеобразовательным предметам в профессиональном лицее.- М .: Педагогика, 1998.-205 с.
3. Басова Н.В. Педагогика и практическая психология: учебное пособие. - Ростов-на-Дону: Феникс, 2000.- 412с.

4. Бим И.Л. Цели обучения иностранному языку в рамках базового курса Иностранные языки в школе. - 1996.- №1.- С.46
5. Братанич О.Г. Проблема дефініцій базових понять в теорії диференційованого навчання \ \ Рідна школа .-2000.-№7.- С.43-45.
6. Великий тлумачний словник сучасної української мови/ За редакцією В.Т. Бусел. -К.: Ірпінь: ВТФ. "Перун", 2002.- 1440с.
7. Гроот Р. Дифференциация в образовании// Директор.- 1994.-№5.-С.28.
8. Гусак П.М. Теорія і технологія диференційованого навчання майбутніх вчителів початкових класів: Автореф. Дис. Доктора пед. Наук:13.00.01- Київ, 1999.-37с.

М.В.Вікторова

ВАЖЛИВІСТЬ ВОКАЛЬНИХ ПОСПІВОК У ФОРМУВАННІ СПІВОЧИХ НАВИЧОК ДИТИНИ

В статье рассматривается важность вокальных попевок в формировании певческих навыков ребенка; выделены принципы подбора вокальных упражнений.

In article importance vocal short-melodies in formation of singing skills of the child is considered; principles of selection of vocal exercises are allocated.

Постановка проблеми. Використання вправ є необхідною умовою розвитку вокально-технічних навичок, без співу вправ неможливо досягти високого технічного рівня. Вокально-технічні навички в сукупності є засобом художньої виразності. Вони відпрацьовуються на вправах, а закріплюються, збагачуються і удосконалюються при роботі над художніми творами.

Вокальні поспівки, або розспівування – це розділ занять, під час яких формуються основні вокально-технічні навички голосоутворення (фонаційне дихання, атака звуку, співоча артикуляція та дикція).

Щоб зробити голос дитини керованим, щоб перетворити його у слухняний інструмент, щоб дитина могла з легкістю